

отримало назву поступового руху. Концепція поступового руху передбачає, що організації тягнуться до збереження своєї організаційної структури, доки вони справляються із завданнями і знаходяться у гармонії з зовнішнім оточенням. Розширення перспектив і горизонтів існування організації створює підґрунтя до утворення складніших структур. Вороже середовище, незалежно від виду проявів ворожості, примушує організацію тимчасово переходити до простіших структур. Професором Гарвардського університету Кантером запропонована ідея використання паралельних організацій. Застосування ієрархічної системи для виконання поточних задач і гнучкої системи для успішної адаптації до зовнішнього середовища, дозволить використати спеціалізації, уникаючи її недоліків: сталості та неузгодженості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зозулев А., Длигач А., Писаренко Н. Современные проблемы менеджмента украинских предприятий // Экономика Украины, 2002, №6. – с.41-46.
2. Зуб А.Т. Стратегический менеджмент: Теория и практика. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 415с.
3. Минцберг Г., Куинн Дж.Б., Гошал С. Стратегический процес. – СПб.: Питер, 2001. – 688с.

Старостенко Ганна Григорівна
Питак Андрій Андрійович,
(Київський національний
економічний університет)

ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Становлення ринку праці потребує глибоких досліджень комплексу проблем у сфері зайнятості, обумовлених специфікою перехідного періоду від командно-адміністративної до ринкової економіки. Реструктуризація економіки, зміна форм власності,

неготовність працювати у нових економічних умовах, банкрутство та закриття підприємств, вимушені тривалі адміністративні відпустки та затримки виплат заробітної плати призвели до зменшення кількості робочих місць, масових звільнень, незадоволення працівників своєю роботою та оплатою праці

Причинами збільшення незайнятості серед випускників шкіл, ПТУ, вузів є загальне зменшення кількості робочих місць та невідповідність між рівнем їх кваліфікації та потребами суспільного виробництва. Проблем незайнятості осіб, що були звільнені з установ, що виконують примусове покарання або лікування, завжди залишалася гострою і не може бути пов'язана із змінами на ринку праці.

Кількість випускників навчальних закладів у складі
безробітних Тернопільської області

Показник	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Випускники середніх шкіл, (осіб)	0	189		0	0	0	27	46	145
Частка у структурі безробітних (%)	0	4,6		0	0	0	0,13	0,14	0,5
Випускники Т, (осіб)	39	194	329	269	329	579	1344	1294	1421
Частка у структурі безробітних (%)	6,4	4,8	6	8,2	6,9	5,2	6,4	3,9	4,7
Випускники вузів, (осіб)	51	335	706	283	444	850	1456	1495	1552

Частка у структурі безробітних, (%)	8,3	8,2	13	8,6	9,3	7,7	6,9	4,56	5,2
-------------------------------------	-----	-----	----	-----	-----	-----	-----	------	-----

Звільнення робітників є одним із основних джерел формування незайнятого населення України. Частина звертається до служб зайнятості і формує категорію “працівники, що звернулися по питанню працевлаштування”. Але не всі незайняті громадяни реєструються. Тому ця кількість менша, ніж загальна кількість незайнятих.

У структурі безробітних за спеціальностями упродовж 1990-х років зменшувалася частка службовців (від 74,6% у 1992 році до 35,7-у 1999-му). Серед безробітних на кінець 1996 року не було осіб без професії, та в 1998 році їх частка склала 6,2% загальної кількості безробітних, тобто 2025 осіб. 18552 звільнених особи володіють робітничими спеціальностями (56,6%). У порівнянні із 1995 роком їх кількість виросла у 8,5 разів.

Динаміка структури безробітних за спеціальностями в Тернопільській області

Показник	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Кількість безробітних, які займали робочі місця, (осіб)	1034	1656	1337	2162	5766	11973	18552	22536
Частка в структурі безробітних, (%)	25,4	30,4	40,7	45,3	52,3	56,9	56,6	57,4

Кількість безробітних, які займали посади службовців, (осіб)	3034	3787	1950	2607	5266	8545	12229	1400
Частка в структурі безробітних, (%)	74,6	69,6	59,3	54,7	47,7	40,6	37,3	35,7
Кількість безробітних без професії (осіб)		0	0	0	0	525	2025	
Частка в структурі безробітних		0	0	0	0	2,5	6,2	6,9

Деяко змінилися тенденції у статевому складі безробітних. Аналіз динаміки зміни чисельності незайнятих жінок свідчить, що до 1996 року переважна більшість безробітних були жінки. Високого значення темпи приросту кількості безробітних жінок набрали у 1996 році, і становили 109,8%. Далі темпи деяко знижуються, хоча абсолютні показники незайнятості серед жінок зростають. Змінюється і співвідношення між чоловіками та жінками. Якщо у 1995 році 69,6% безробітних були жінки, то надалі їх частка деяко зменшувалася і становила у 1999 році 59,6%. Максимального значення частка жінок у структурі безробітних набрала у 1991 році – 81,7%.

Реформування в економіці відбилося на зайнятості жінок сильніше, ніж чоловіків. За причинами звільнення у зв'язку із змінами в організації процесу виробництва жінки займають більше 70% упродовж усього десятиріччя. У 1999 році ця цифра склала 74,2%. Тоді як у серед звільнених за власним бажанням кількість звільнених чоловіків і жінок приблизно однакова. Це свідчить про деяку дискримінацію жінок у питаннях звільнення, меншу мобільність в пошуку нової роботи, зміни професії. Жінки більш терпимі до умов праці та рівня оплати праці.

Кількість безробітних жінок та молоді та їх частка у структурі
безробітних
Тернопільської області

Показник	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Кількість жінок, зареєстрованих у СЗ, (осіб)	501	2794	3581	2288	3550	7449	13269	19375	23392
Частка в структурі безробітних, (%)	81,7	68,7	65,8	69,6	74,4	67,5	63	59	59,6
% приросту кількості жінок у порівнянні із попереднім роком		557,7	128,2	63,9	55,2	109,8	78,1	46	20,7
Кількість молоді віком до 28 років, зареєстрованих у СЗ, (осіб)					2475	4669	8645	12329	14568
Частка в структурі безробітних, (%)					51,9	42,3	41	37,6	37,1
% приросту кількості молоді у порівнянні із попереднім роком						88,6	85,2	42,6	18,2

Однією із вразливих груп населення є молодь. Так, у 1995 році 51,9% від загальної кількості безробітних складала молодь. У 1996-1999 роках частка молоді знизилася і склала 37,1%, та все ж це досить вагомий показник. Хотілося б зауважити, що серед будь-якої категорії безробітних молодь займає третину.

Важливим питанням аналізу складу безробітних є оцінка їх рівня освіти. До 1994 року структура безробітних за освітою зазнавала значних коливань. Кількість безробітних, що мали повну вищу та базову вищу освіту, змінювалась від 53,7% у 1991 році до 37,6 у 1993, безробітні, що мали професійно-технічну освіту, склали приблизно 39%, особи, що мали повну загальну середню освіту, склали від 7,5% у 1991 році до 22,5 у 1993. У 1991-1993 роках не зареєстровано громадян, що мали б початкову освіту. У 1994 році 50,7% безробітних мали вищу або базову вищу освіту (1668 осіб), 1093 осіб або 33,3% безробітних отримали середню спеціальну освіту, 21,3% (524 особи) отримали повну чи базову загальну освіту. В подальшому спостерігається абсолютне збільшення осіб, що мають повну або базову вищу освіту, хоч темпи приросту їх чисельності поступово зменшуються. У 1999 році чисельність безробітних, що мали вищу освіту склала 13503 особи, що більше у 8,8 разів у порівнянні із 1994 роком. Максимального значення приріст чисельності даної категорії безробітних склав у 1996 році і становив 205,4%. Відбувається і поступове зменшення частки безробітних із вищою освітою і у 1999 році вона склала 34,3% загальної кількості безробітних.

Частка працюючих, що мають середню спеціальну освіту, навпаки, починаючи із 1994 року збільшується і у 1999 році становить 38,3%. В абсолютному виразі ця категорія безробітних налічує у 1999 році 16225 осіб, що у порівнянні із 1994 роком більше у 14,8 разів. Також має тенденцію до збільшення і кількість працівників, що отримали середню освіту. 27,5% - це частка працівників, що мають повну і базову середню освіту у 1999 році. Безробітні із даним рівнем освіти налічують 11736 осіб, що у порівнянні із 1994 роком більше у 22,4 рази.

Починаючи із 1994 року, у центрі зайнятості були зареєстровані громадяни, які мали тільки початкову освіту, та їхня

кількість досить незначна і не має вагомого впливу на ринку праці та на якісний склад безробітних.

Основний контингент безробітних має досить високий якісний рівень, але намітилася тенденція до його погіршення. Необхідно звернути увагу на систему освіти і професійного навчання, аби збалансувати потребу та наявність робітників із певною кваліфікацією.

Отже, основним завданням політики на ринку праці повинні стати економічні перетворення, розширення виробництва, створення нових робочих місць, збільшення трудопрацевмісткості галузей економіки. Поки що можливості трудопрацевмісткості невеликі. Завдання регіональних центрів зайнятості полягає в тому, щоб оперативно працевлаштувати тих громадян, що звернулися до них, запровадити ефективну систему професійного навчання та перенавчання, організацію громадських робіт та видачу допомоги по безробіттю. Основним коефіцієнтом ефективної роботи центру зайнятості можна вважати відношення кількості працевлаштованих безробітних до кількості зареєстрованих.

Ткач А.А.

Гуманітарний університет „ЗІДМУ”

Функції держави в регулюванні ринкової інфраструктури

Адаптація економіки України до умов, що змінюються, не можлива без значної активізації регулюючих функцій держави. Особливо підвищується роль держави в формуванні і регулюванні ринкової інфраструктури.

Питання про зміну функцій держави в ринковій економіці набули достатнього розвитку в працях вітчизняних і зарубіжних вчених, але існують істотні розбіжності в виділенні основних із них. Разом з тим, наукових досліджень в сфері державного регулювання ринкової інфраструктури в вітчизняній літературі практично не має. Тому, нами вперше піднімається проблема